

Дідик Сергій Володимирович,
*майстер виробничого навчання закладу
професійної (професійно-технічної) освіти
«Подільський професійний коледж»*

МОДЕЛЬ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНОГО ІНТЕРЕСУ В ЗДОБУВАЧІВ ОСВІТИ ЗАКЛАДІВ ПРОФЕСІЙНОЇ (ПРОФЕСІЙНО-ТЕХНІЧНОЇ) ОСВІТИ ЯК МАЙБУТНІХ КВАЛІФІКОВАНИХ РОБІТНИКІВ

Система професійної (професійно-технічної) освіти є одним із джерел поповнення ринку праці кваліфікованими робітниками, підготовка яких здійснюють з урахуванням перспектив розвитку сучасного виробництва. Реалізація поставлених задач перед П(ПТ)О, щодо підготовки кваліфікованих робітників, насамперед, визначається сформованістю та стійкістю професійних інтересів молоді. Ця обставина є необхідною умовою ефективності й якості навчання та характеризується діяльністю робітника в майбутньому [1]

Аналіз масової практики та результати емпіричних досліджень демонструють, що в професійних намірах юнаків та дівчат, що вступають у заклади професійної (професійно-технічної) освіти, віддзеркалюється позитивна, індиферентна та навіть негативна позиція по відношенню до обраної спеціальності; більшість вступає до ЗП(ПТ)О без бажання і надалі працювати за спеціальністю, отриманою у навчальному закладі. Результати нашого дослідження співпадають з результатами досліджень таких вчених як А. Алексюк, Й. Гушулей, А. Лігоцький, П. Лузан, В. Манько, Н. Ничкало, С. Сисоєва, Г. Терещук та демонструють, що майже третина учнів ЗП(ПТ)О, ще не отримавши спеціальність, вже бажають змінити її. Певна частина підлітків ставиться до отриманої спеціальності як до резервної, проектуючи життєві плани з працею за іншою спеціальністю. Вочевидь молодь потребує дієвої допомоги у вирішенні питань професійного самовизначення та професійної самореалізації.

Аналіз випадків змін професійних намірів здобувачів освіти ЗП(ПТ)О показує, що причиною таких змін переважно є відсутність сформованості в них стійкого професійного інтересу, у якому виражаються перспективні професійні наміри майбутніх кваліфікованих робітників. Отже, перед педагогічними працівниками ЗП(ПТ)О постає задача, з'ясувати соціальнопсихологічні фактори та педагогічні умови формування стійкого професійного інтересу, що сприяє позитивному впливу на ставлення молоді до професії [3].

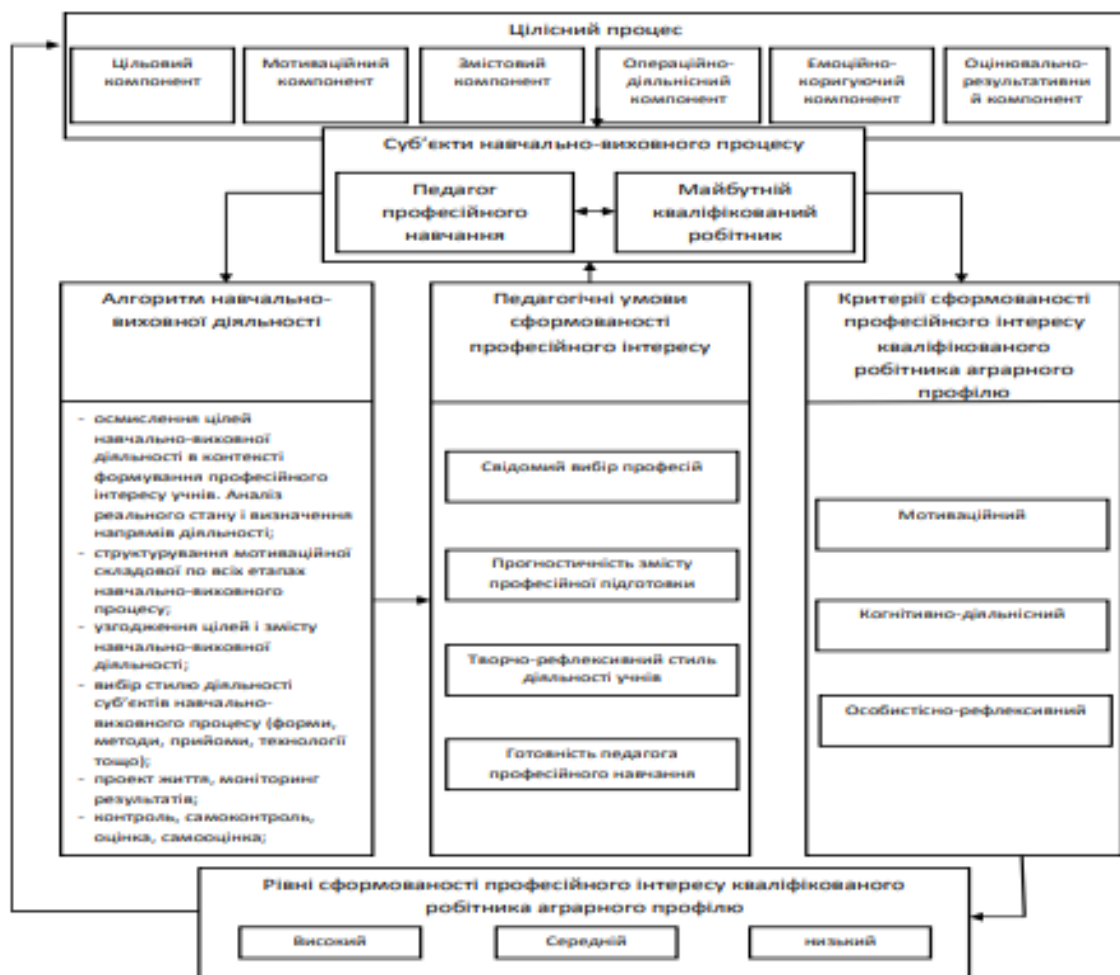
Професійний інтерес майбутніх кваліфікованих робітників формується у ЗП(ПТ)О на емпіричному рівні. Одним із способів наукового забезпечення цього процесу є його моделювання.

Моделювання – відтворення характеристик деякого об'єкту на іншому об'єкті, спеціально створеному для його вивчення.; процес дослідження об'єкту та явищ дійсності, що здійснюється побудовою їх моделей-замінників. Моделі-замінники є аналогами реальних об'єктів. Ці аналоги створюються у вигляді схем, фізичних конструкцій, символічних зображень. Вони відображають та відтворюють структуру, властивості, взаємозв'язки та взаємовідношення між елементами цього об'єкту чи явища. Моделювання – спосіб відтворення складної системи або процесу їх спрощеним аналогом. Педагогічний процес, що абстрагується від несуттєвих зв'язків, елементів має риси ідеальної моделі. Процес моделювання спрямований на творче перетворення професійної діяльності педагога та навчальної діяльності учня.

Моделювання процесу формування професійного інтересу майбутнього кваліфікованого робітника – непрямий, опосередкований науковий метод педагогічного конструювання навчально-виробничої та виховної діяльності. Моделювання ґрунтується на застосуванні моделі як засобу професійно-педагогічної роботи. Його суть полягає в заміщенні реального процесу спеціально для цього створеним об'єктом – моделлю [2].

У процесі формування професійного інтересу учнів професійно-технічних навчальних закладів задіяні два суб'єкта – особистість, що здобуває професійну освіту, та викладач, майстер виробничого навчання, які сприяють формуванню її професійних знань та умінь. Це є підставою для розроблення бінарної (двоблочної) особистісно зорієнтованої моделі навчально-виробничої діяльності спрямованої на формування професійного інтересу.

Рис 1. Модель формування професійного інтересу кваліфікованого робітника

Один її блок відображає компоненти навчально-виробничої діяльності, яку здійснюють учні, здобуваючи професійну освіту, інший відтворює педагогічну діяльність педагогічних працівників, спрямовану на формування професійного інтересу, як складового професійної компетенції майбутніх кваліфікованих робітників. Ним передбачається багатоаспектна взаємодія суб'єктів навчально-виробничого процесу, яка здійснюється з метою забезпечення розвитку особистості учня ЗП(ПТ)О та повноцінного функціонування розгорнутої структури виробничої діяльності майбутніх кваліфікованих робітників.

Основою моделі процесу формування професійних інтересів кваліфікованих робітників на теоретичних засадах фундаменталізації професійно-технічної освіти є інструментальний, даний у категоріях особистості та діяльності, вираз навчально-виробничого та виховного процесу.

Все вище висловлене дозволяє нам представити модель формування професійного інтересу в учнів ЗП(ПТ)О, на основі включення в неї механізму взаємодії складників професійного інтересу, факторів впливу на їх формування і розвиток, педагогічних умов, що забезпечують ефективність дії факторів наступним чином.

Фактори впливу на формування професійного інтересу мають бути реально забезпеченні відповідними педагогічними умовами, які враховують цілі, зміст навчання, організація процесу навчання і виховання, забезпечення емоційно позитивної атмосфери взаємодії суб'єктів навчально-виховного процесу, оцінка і контроль процесу та його результатів.

Один її блок відображає компоненти навчально-виробничої діяльності, яку здійснюють учні, здобуваючи професійно-технічну освіту, інший відтворює педагогічну діяльність педагогічних працівників, спрямовану на формування професійного інтересу, як складового професійної компетенції майбутніх кваліфікованих робітників. Ним передбачається багатоаспектна взаємодія суб'єктів навчально-виробничого процесу, яка здійснюється з метою забезпечення розвитку особистості учня ЗП(ПТ)О та повноцінного функціонування розгорнутої структури виробничої діяльності майбутніх кваліфікованих робітників.

Основою моделі процесу формування професійних інтересів кваліфікованих робітників на теоретичних засадах фундаменталізації П(ПТ)О є інструментальний, даний у категоріях особистості та діяльності, вираз навчально-виробничого та виховного процесу [7].

Все вище висловлене дозволяє нам представити модель формування професійного інтересу в учнів ЗП(ПТ)О, на основі включення в неї механізму взаємодії складників професійного інтересу, факторів впливу на їх формування і розвиток, педагогічних умов, що забезпечують ефективність дії факторів.

Список використаної літератури

1. Агапова М. Б. Формування професійних інтересів учнів професійно-технічних навчальних закладів у процесі фахової підготовки / М. Б. Агапова.: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04. / ЖДУ ім. І.Франка. – Житомир, 2008. – 18 с.
2. Бугерко А. А. Організація навчально-виробничого процесу у вищому професійному училищі агрофірмі / А. А. Бугерко: Автореф. дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / Інститут педагогіки і психології проф. освіти. / А. А. Бугерко – К., 1999. – 23 с.
3. Взаємодія ринку праці та професійно-технічної освіти. Механізм створення Державних стандартів професійно-технічної освіти з конкретних професій: Зб. мат., підгот. у рамках реалізації укр.-нім. Проекту «Підтримка реформ професійно-технічної освіти в Україні». – К., 2006. – 276 с.
4. Вовковінський М. І. Засоби підвищення педагогічної техніки викладача щодо профорієнтації учнів ПТНЗ / М. І. Вовковінський // Молодь і ринок. – 2011. – №2. – С. 111-116.
5. Даниленко М. В. Профорієнтація для випускників [Текст] : тренінг / М. В. Даниленко // Психолог. Шкільний світ. – 2009. – № 36. – С. 20-22.
6. Дубініна О. В. Психолого-педагогічні умови формування професійної компетентності у майбутніх автослюсарів в центрах професійно-технічної освіти / Дубініна О. В.// Науковий часопис НПУ імені М. П. Драгоманова. Серія № 13. Проблеми трудової та професійної підготовки: Зб. наукових праць. – К.: НПУ імені М. П. Драгоманова, 2011, - Випуск 17. – 222с.
7. Закатнов Д.О. Концепція професійної орієнтації молоді на робітничі професії / Дмитро Закатнов // Проф.-тех. освіта. – 2011. - №1. – С. 39-42.